

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trlistopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrť strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Prestolonaslednik Fran Ferdinand in njegova soproga — ustreljena!

Nad vse žalostna novica se je v nedeljo raznesla po celem svetu: Našega prestolonaslednika Frana Ferdinanda in njegovo soprogo vojvodinjo Sofijo je zločinska roka usmrtila. Devetnajst let star dijak Prinčip je to storil. Zgražati se moramo nad tako pokvarjenostjo mladeniča in s sramoto gledamo, da se je našla slovanska kri, ki je to storila.

Še bolj milo pa se nam stori, ako pomislimo na sivolasega 84 letnega našega vladarja, ki ga je že toliko udarcev zadelo, a zdaj pride še ta. Smilijo se nam tudi ubogi trije otroci visokega para, ki sta bila naravnost vzorna stariša in živela v pravi rodbinski sreči. Nedolžna kri je tekla v nedeljo v Sarajevu in s studom misli danes vsak avstrijski državljani na ta zločinski čin.

Podrobnosti zločina.

Prestolonaslednik je prišel v Sarajevu velikim vojaškim vajam v Bosni in se je v nedeljo vrnil v Sarajevu, glavno mesto Bosne. V nedeljo ob poludne je bil sprejem v mestni hiši in tja se je peljal nadvojvoda v avtomobilu z velikim spremstvom. Poleg njega je sedela vojvodinja Sofija. Na Appelovem nabrežju je nekdo vrgel iz množice bombo na njegov avtomobil. Bomba se je le malo zadela voza in je odskočila pred naslednji avtomobil, ki je vozil za prestolonaslednikovim, ter se na tleh razpočila. Pri tem je bilo okrog 20 ljudi več ali manj ranjenih in avtomobil zelo poškodovan. V prestolonaslednikovem avtomobilu niso ničesar vedeli in šele, ko ostali avtomobili niso prišli za njimi, si je dal prestolonaslednik poročati o napadu z bombo. Napadalca so takoj prijeli, bil je črkostavec Čabrinović. Nato so se vendar peljali v mestno hišo, kjer jih je pozdravil sarajevski župan na čelu mestnih svetnikov.

Prestolonaslednik je takoj prekinil pozdrav župana in rekel: „Prišel sem v ta kraj z vso ljubeznijo, toda tukaj se mečejo bombe!“

Drugi napad.

Po sprejemu v mestni hiši je deželni šef feldcajgmajster Potiorek nujno prosil prestolonaslednika naj se takoj vrne v vladno palačo. Prestolonaslednik je prošnjo odbil in ukazal, da se nadaljuje vožnja. Niso se še dosti peljali, ko je v neposredni bližini oddal 19 letni gimnazijec Prinčip na avtomobil dva strela. Učinek strelav atentarja Prinčiča je bil grozen. Vojvodinji Hohenberg je krogla predrila spodnji del telesa ter se zarila v želodec. Spodnji del telesa je strahovito razmesarjen. Še strašnejši učinek pa je imela krogla, ki je zadela nadvojvodo prestolonaslednika. Krogla mu je razbila na vratu žilo dovodnico. Kri je brizgnila po celem avtomobilu in po ulici. Krogla je prodrila iz vrata v usta ter razbila in razmesarila cel spodnji del obraza. Prestolonaslednik Fran Ferdinand se je za hip dvignil v avtomobilu, takoj pa je padel nazaj. — Zatrjujejo, da je neposredno nato izdihnil.

Avtomobil se je nato z največjo naglico peljal k vladni palači. Spotoma je vojvodinja Hohenberg še živela ter se zatrjuje celo, da si ni bila svesta, da je smrtno nevarno ranjena. Po drugi verziji pa se je vojvodinja takoj po izvršenem atentatu onesvestila ter umrla par minut pozneje, ko so jo dvignili iz avtomobila in prinesli v vladno palačo.

Tukaj so položili vojvodinjo v prvem nadstropju v sobo na desno posteljo, prestolonaslednika pa v sosedno sobo na otomano. Štabni zdravnik dr. Arnstein in polkovni zdravnik dr. Polacco sta takoj prihitela v konak, kamor je dospel tudi župan Čurčević. Zdravniki so zastevali etra in župan je sam hitel v lekarno. Ko se je vrnil, sta bila že oba mrtva.

Trupli so balzamirali in zaprli v krsti. V ponedeljek je sarajevski nadškof trupli blagoslovil in odpeljali so ju proti Metkoviću, odtam po morju v Trst in z železnico na Dunaj, kjer bo pogreb najbrž 9. julija.

Napadalca.

Prinčip je študiral v Sarajevu na realni gimnaziji. Pred dvema letoma je bil zaradi udeležbe pri dijaških demonstracijah izključen ter je nadaljeval študije v Belgradu. Prinčipa slikajo kot izredno inteligentnega človeka.

Čabrinović je bil pred časom izgnan iz Sarajeva, na intervencijo državnega poslanca Njemca pa mu je bil dovoljen povratak. — Pri obeh atentatorjih so baje našli po 2000 K.

Oba atentatorja, Prinčip in Čabrinović, sta zaprta v sarajevskem garnizijskem sodišču. Obnašata se izredno cinično ter odgovarjata predrzno. Ne kažeta tudi nikakršnega kesanja, marveč se celo zdi, da se veselita nad uspehom zločina. Tudi ne zanikata več, da sta bila dogovorjena. Bombe sta dobila iz Belgrada od dveh četašev. Dogovorila sta se, kakor sedaj priznavata, če se enemu ponesreči atentat, da mora drugi izvršiti zločin.

Izgredi v Sarajevu.

V Sarajevu so se vršile velike demonstracije proti Srbom. Demonstrantje so demolirali več srbskih podjetij, trgovin, eno banko in eno tiskarno. Po ulicah je demonstriralo tisoče Hrvatov in mohamedancev, ki so razbili tudi srbske šole in hotela »Evropa« in »Imperial«. Demonstrantje so vdrli v omenjena podjetja, odkoder so zmetali na cesto vse pohištvo. Policija je napram demonstrantom brez moči. Veliko Srbov je odpotovalo vsled demonstracij iz mesta. Proti demonstrantom je moralo nastopiti vojaštvo. Na ulicah se nahaja vse polno občinstva; napestost je velikanska. Policija je aretirala čez sto oseb, med katerimi se nahaja tudi več srbskih žurnalistov.

Metali so tudi bombe, zato je vlada proglasila obsedno stanje v Sarajevu in okolici, vsled katerega je vsakdo na smrt obsojen, ki kali mir ali se drugače pregreši proti javnemu redu.

Tudi v Zagrebu so frankovci nastopili proti Srbom ter razbijali nedolžnim ljudem stanovanja in prodajalne. Pravijo, da bo tudi tukaj proglašeno obsedno stanje.

Cesar.

Cesarja, ki je bil na letovišču v Išli, so takoj obvestili o velikanski nesreči. Vest ga je zelo pretresla. Milosrčni vladar je takoj mislil na otroke prestolonaslednika in odredil, kako naj se jih obvesti. Sam se je odpeljal takoj na Dunaj, kjer je bila njegova navzočnost potrebna.

Iz življenja prestolonaslednika Franca Ferdinanda.

Nadvojvoda Franc Ferdinand je bil rojen dne 18. decembra 1863 v Gradcu kot najstarejši sin nadvojvode Karola Ludovika iz drugega zakona z Marijo Anunziato, princezino Burbonsko in obeh Sicilij. Leta 1875., po smrti vojvode Franca V.

Modenskega, je podedoval celo premoženje imenovanega in je prevzel ime d' Este.

Mladi nadvojvoda je bil postaven dečko in zelo resen, kljub svojim mladim letom.

V začetku sploh niso mislili, da postane nadvojvoda Franc Ferdinand prestolonaslednik, zakaj, tačas je še živel princ Rudolf. Ko je princ Rudolf dne 30. januarja leta 1889. na doslej temen in nepojasnen način umrl, je bil določen za prestolonaslednika najstarejši cesarjev brat nadvojvoda Karel Ludovik in po njegovi smrti, leta 1896., Karola Ludovika najstarejši sin Franc Ferdinand d' Este.

Rajnski prestolonaslednik je bil skozin-skoz vojak.

Dne 1. julija 1900 se je prestolonaslednik poročil z Sofio grofico Chotkovo, kneginjo Hohenberško. Iz tega zakona so trije otroci, in sicer: Zofija, rojena dne 24. julija 1901 v Konopištu; Maksimilijan, rojen dne 29. septembra 1902 na Dunaju, in Ernest, rojen dne 27. maja 1904 v Konopištu.

Soproga prestolonaslednika Franca Ferdinanda se je imenovala Sofija, kneginja Hohenberg. Izhaja iz stare češke plemenite rodovine Chotek. Njeno prejšnje ime je bilo Sofija, rojena grofinja Chotek pl. Cholkava in Wognin. Rojena je bila dne 1. marca 1868. Grofi Chotek so imeli svoj čas velika posestva na Češkem in so se odlikovali tudi v dvorni službi. Grofica Chotek je bila krasna ženska, visoke postave, izredne lepote.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand je najraje prebival na svojem gradu Konopištu pri Beneševu na Češkem. Tam je imel krasne gozdove, kjer se je skrivala plemenita divjačina in kjer je bil zasajen velik rožnat vrt, katerega je nadvojvoda sam nasadil. Zjutraj je vstajal ob zgodnji uri. Kakor je bil nadvojvoda še kot deček razumen in resen, tako se je pokazal tudi v izvenmladeniških letih kot mož močne volje in poguma, kar se mu je izrazilo poznalo na obrazu.

Novi prestolonaslednik Karel Franc Jožef.

Prestolonasledstvo je prešlo na nadvojvodo Karla Franca Jožefa, podpolkovnika 39. pešpolka. Novi prestolonaslednik je bil rojen leta 1887. in je sedaj star 27 let. Leta 1889. je nenadoma umrl cesarjevič Rudolf in od takrat se je začelo vprašanje, kdo bo prestolonaslednik. Splošno se je sodilo, da se bo Franc Ferdinand, njegov stric, brat Karlovega očeta Otona, odpovedal prestolonasledstvu. Oton je zastopal tudi pri raznih važnejših prilikah cesarja. Nenadoma se je pa vse izpremenilo in razglasilo se je, da bo prestolonaslednik Franc Ferdinand, dasiravno je bil bolan in se je celo govorilo, da vlada antipatija med cesarjem in Francem Ferdinandom.

Ko se je pa Franc Ferdinand oženil z grofico Chotek s Češkega in se pred ženitvijo odpovedal s prisego prestolona-

sledstvu za svoje otroke, se je stvar predrugačila. Šele sedaj se je označil Karel Franc Jožef kot bodoči prestolonaslednik.

Dne 21. oktobra 1911 se je nadvojvoda Karel Franc Jožef poročil s princezino Zito Parmsko, rojeno leta 1892. Imata že dva otroke, enega dečka in eno deklico. Novi prestolonaslednik je bil takoj poklican na Dunaj in je sprejel že cesarja na kolodvoru, ko se je pripeljal iz Išla.

Pogreb.

V četrtek zjutraj so pripeljali trupli n krovu vojne ladje »Viribus Unitis« v Trst in nato v posebnem vlaku na Dunaj. Med običajnim ceremonijalom bodo prepeljali trupli v dvorno župno cerkev, kjer so trupli izpostavili. V petek, dne 3. julija od 8. zjutraj do 12. opoldne je bilo občinstvu dovoljen obisk trupel. Ob 4. popoldne sta bili trupli svečanostno blagoslovljeni. Zvečer ob 10. so ju prepeljali s posebnim vlakom zahodne železnice v Artstetten, kjer so trupli položili v grobnico nadvojvodevega gradu. V petek zvečer ob 6. so se vršile vigilije v dvorni župni cerkvi. V soboto je bila v isti cerkvi ob 11. dopoldne maša - zadušnica.

V poučenih krogih se zatrjuje, da se bodo poleg nemškega cesarja udeležili pogreba prestolonaslednika in soproge še kralji bavarski, saksonski, španski in belgijski, morda tudi angleški kralj Juri.

V Sarajevu.

Vsled divjanja sarajevskih mohamedancev in Hrvatov, ki so hoteli vse, kar koli je bilo srbsko, uničiti, je vlada razglasila nad mestom obsedno stanje. Mesto je izpremenjeno v vojno taborišče. Čete, ki so se vrnile z manevrov, kampirajo v šotorih na vojaškem vežbališču in ob železniškem tiru. Če se pelje z vozom v notranje mesto, se dobi grozen vtisk. Kolesa tarejo steklene črepinje, ki leže tupatam en čevelj visoko. Pasira se deset do dvajset hiš, ki jih je divjajoča množica skoro do tal razdejala. Tupatam stoji le še zidovje, dočim je znotraj vse razrušeno. Oprave razrušenih skladišč leže na cestah. Kjer so mislili, da stanuje kak Srb, kjer so videli srbski napis kakega trgovca, tam so začeli bombardirati s kamenjem, nakar so napadli prodajalno. Okna in vrata so razbili. Skozi razbita okna in vrata so potem pometali hišno opravo in blago na cesto. Policija je bila preslaba, da bi napravila red. Bati se je, da se bodo proti Srbom izgredi še nadaljevali. Slika porušeni srbskih prodajalen je grozna. Škoda ki so jo povzročili zadnji igredi v Sarajevu, cenijo na 2 do 3 milijone kron.

Več peklenskih strojev.

»Neue Freie Presse« poroča, da sta bila pod mizo v konaku, kjer bi se bila morala vršiti slavnostna pojedina, vdrelana dva peklenska stroja z urama. Če bi se

bili ostali pripravljene atentati ponesrečili, bi bila morala ta dva peklena stroja izvršiti umor. Tudi v dimniku vladne palače je bil pekleni stroj. Pri neki ženi v liliže so našli sedem bomb.

Demonstracija na Dunaju.

V torek ob 9. zvečer je prišlo pred srbskim poslaništvom do demonstracije nemško-nacionalnih in katoliških dijakov, katere se je udeležilo več sto ljudi. Mnogi so zažgali srbsko trobojnico, ovito z žalnimi florami. Končno je policija vendar razgnala demonstrante.

RAZGLED PO SVETU.

Istrske deželnozbornske volitve.

V torek so se vršile v Istri deželnozbornske volitve iz mestne kurije. Izvoljeni so: v I. okraju puljskem deželni glavar dr. Rizzi; v II. okraju profesor Arvin; v III. okraju se bo vršila ožja volitev med Italijanom Fabro in Hrvatom Stikovićem. V Rovinju je bil izvoljen odvetnik Bartoli (italijanski liberal); v Kopru odvetnik Belli (tudi italijanski liberal); v Malem Lošinju pa župan Nikolić. V volilnem okraju Volosko - Podgrad sta zmagala Hrvata.

Šestmesečni proračunski provizorij.

»Wiener Zeitung« priobčuje cesarjevo naredbo glede nadaljnjega pobiranja davkov in davščin. Z ozirom na odgoditev državnega zbora, pravi komentar k tej odredbi, je bilo potrebno, dovoliti sedanji proračunski provizorij s pomočjo § 14. za pol leta, to je do 31. decembra 1914.

Sokolska slavnost v Brnu. — Nemški izgredi.

Dne 28. in 29. junija se je vršil zlet češkega Sokolstva v Brnu. Že v soboto so prihajali z vseh strani češki Sokoli in deputacije raznih slovanskih sokolskih organizacij. Hrvatska Sokolska Zveza je odposlala 2 delegata, Srbska Sokolska Zveza 11, ruska 3, Slovenska Sokolska Zveza 6 delegatov. Sprejem slovenskih Sokolov je bil nad vse slovesen. Na kolodvoru jih je pozdravljala tisočglava množica. Priteplo se je na kolodvor tudi par sto nemških buršev, ki so jeli nesramno izzivati. Le vzorni discipliniranosti čeških Sokolov se je zahvaljevati, da ni prišlo do krvavih spopadov. Zvečer je bil sestanek v »Besednem dǔmu«, kjer je koncertirala Kolinska godba, v gledališču pa je bila slavnostna predstava »Pád Arkana«. V nedeljo, dne 28. junija ob 2. popoldne se je vršil slavnostni sprevid na telovadišče. Sprevida se je udeležilo nad 10.000 Sokolov. V sprevidu je bilo tudi zastopstvo slovenskega Sokolstva s svojim praporom. Gledalcev je bilo nad 100.000. Občinstvo je Sokole viharo pozdravljalo. — Med ljudstvom je bilo navdušenje velikansko.

Nemški burši so neprestano izzivali ter napadali Čehe, hoteč izzvati spopade in izgrede. Da tega svojega namena niso dosegli, se je zahvaljevati samo hladnokrvnosti Sokolstva, ki je vse provokacije mirno prenašalo, ne da bi reagiralo. Nemška sodrga je napadla nekega Sokola s Kraljevih Vinogradov in ga tako pretepla, da je v ponedeljek umrl v bolnišnici. Druga Sokola je napadel neki nemški burš s sabljo in mu iztaknil oko. Višek nesramne podivjanosti pa kaže ta - le slučaj: Nemški buršak je napadel člana sokolskega naraščaja dečka Kobyláka in mu v navzočnosti mestnega stražnika z debelo palico razklal glavo. Stražnik napadalca seveda ni aretiral. Tako so postopali splošno vsi mestni redarji, kar je orožnike napolnilo, da so aretirali 4 take famozne mestne čuvarje javnega miru in reda. Da se preprečijo večji izgredi, je bilo poklicano vojaštvo z Dunaja. Po sprevidu se je pričela javna telovadba na telovadišču. Nastopilo je 4000 telovadcev in 2800 telovadkinj. — Vest o izvršenem atentatu na prestolonaslednika se je razširila na telovadišču okrog 4. popoldne. Sprva ni nihče hotel vesti verjeti in splošno se je mislilo, da so raznašalci Nemci, da z njo pokvarijo sokolsko prireditve. Šele, ko je došel na telovadišče politični uradnik z uradno brzojavko, so ljudje vesti verjeli. Telovadba je bila takoj ustavljena in poseben streljaj je naznanil, da so končane vse sokolske prireditve. Ko so se srbski in ruski Sokoli vrnili v svoje hotele, je prišel k njim policijski uradnik in jim ukazal, da morajo brez odlašanja zapustiti Brno. Seveda so se brez ugovora pokorili ukazu in odpotovali s prvimi vlaki. Na kolodvor so jih spremljali policijski uradniki.

Revolucija v Albaniji.

Na Dunaju sta pretekli teden nabirala neki kipar in njegov brat prostovoljce, ki naj bi šli alibanski vladi na pomoč. Priglasilo se je v dveh dneh res okrog 2000 ljudi sumljivega značaja, največ dunajskih barab. Policija je to nabiranje, ki je strogo prepovedano po kazenskem zakonu, nekaj časa mirno gledala, potem je pa bila na različne ovadbe prisiljena, ustaviti nabiranje.

Glasoviti Prenk Bib Doda, ki je za nekaj časa izginil, se je zopet pojavil in albanska vlada je vse svoje nade postavila nanj, da bo ukrotil vstaše in jih pregnal izpred Drača. In res je Prenk Bib Doda v ponedeljek prodril tik pred Drač, in sicer tako daleč proti jugu, da je že zasedel kraj Malkači pred Dračem. Tam je prišlo med njegovimi četami in vstaši do krvavega boja. Prenk Bib Doda je zmagal, kljub temu pa je zapovedal, da se čete umaknejo daleč nazaj proti severu. Trije prostovoljci njegove artilerije so spravili en top v varnost, drugi top pa so morali prepustiti vstašem. Neutemeljeni beg Prenk Bib Dode, ki je bil, kakor trde v Draču, provzro-

čen po tujih vplivnih osebah, je vzbudil v Draču pravo konsternacijo. Pravijo, da se Prenk Bib Doda deloma tudi zato ni mogel vzdržati v svojih pozicijah, ker svojih čet ni mogel držati skupaj, marveč so se razkropile po vaseh in ropale. V sredo so pričakovali v Draču splošni napad vstašev na mesto. Položaj v Draču je obupen, ker sedaj s strani Prenk Bib Dode ni pričakovati nobene pomoči več.

Neki italijanski list poroča, da je Prenk Bib Doda razpustil svoje čete, sam pa se je umaknil v Lješ.

Spomini na drugo balkansko vojno.

Povodom obletnice izbruha bolgarsko - srbske vojne je prišlo v Sofiji do velikih antidinastičnih demonstracij. Opozicijski listi so izšli s črnim robom in so pozivali ljudstvo, da proti večeru demonstrira. Res se je proti večeru zbrala velika množica ljudi, ki je šla proti sobranju. Tam so ljudje predrli policijski kordon. Opozicijski poslanci so govorili na množico ter poudarjali, da je kralj Ferdinand provzročitelj druge balkanske vojne. Med klici proti dinastiji je šla množica pred kraljevo palačo, ki so jo stražili vojaki. Prišlo je do spopada med občinstvom in vojaštvom, pri čemer je bilo več oseb ranjenih. Aretiranih je bilo mnogo oseb.

Belgrajski listi se spominjajo obletnice napada bolgarskih čet na srbske pozicije pri Bregalnici. Listi poudarjajo, da so bili Bolgari za svojo nezvestobo kaznovani. Upajo pa, da bo prišlo bolgarsko ljudstvo do spoznanja, da je spas vseh balkanskih narodov le v edinosti.

Zveza med Srbijo in Črno goro.

Zagrebski »Srbobran« poroča iz Belgrada, da je vprašanje zveze med Srbijo in Črno goro definitivno rešeno. Srbija in Črna gora bosta imeli skupno armado, skupna zastopstva v inozemstvu, skupne finance in skupno carino. Zadeve armade, zunanje politike in financ bodo upravljali skupni ministri s sedežem v Belgradu, ki jih bosta oba kralja sporazumno imenovala. Dasiravno je zveza perfektna in so podane tudi garancije za zvezo, vendar varujejo v oficijoznih krogih o zadevi še vedno strogo tajnost. V prikladnem trenutku, na katerega pa ne bo treba več dolgo čakati, pa se bo zveza med Srbijo in Črno goro oficialno proglasila.

Revolucija v Mehiki.

V Mehiki še zdaj ni konca krvave meščanske vojne. Predsednika Huerta večina prebivalstva ne mara, zato so se dvignili proti njemu in v neštevilnih bitkah in praskah je tekla kri. Enkrat zmagujejo vladne ali zvezne čete, enkrat vstaši, vendar ne pride do nikake odločitve. Pretečeni teden so se zopet sprijeli pri mestu Zacatecas in tu se je bila ena najbolj krvavih bitk med vstaši in zveznimi četami. Vstaši so zavzeli po štiridnevem boju mesto. Zvezne čete so baje pred svojim

odhodom z dinamitom pognale v zrak več poslopij. General Villa pravi, da so imele zvezne čete pri tem boju 4000 mrtvih in 2000 ranjenih. Lastne izgube ceni general Villa nad 500 mrtvih in 800 ranjenih. Tudi je vjel ta general baje 5000 mož vladnih čet.

Srbski kralj bolan.

Ker je srbski kralj Peter bolan, je izročil za nekaj časa vladarske posle prestolonasledniku Aleksandru. Kralj je šel v toplice.

SLOVENIJA.

s Izvrševalni odbor narodno - napredne stranke je sklenil v svoji ad hoc sklicani seji soglasno sledečo sožalno izjavo:

»Narodno - napredna stranka na Kranjskem se zgraža v nepopisnem gnevu nad vnebokričečim zločinom, čigar žrtvi sta morali postati preteklo nedeljo na jugoslovanski, neločljivo z našo avstrijsko domovino združeni zemlji, naš presvitli prestolonaslednik in njegova zvesta soproga. V neomahljivi zvestobi do dinastije in države, v najiskrenejši otroški vdanosti in ljubezni do presvitlega vladarja trpina na starodavnem in nerazrušljivem prestolu habsburškem, žaluje danes ob preranem grobu blagopokojnikov ves slovenski narod, brez razlike političnega naziranja. Prav zaradi tega bi se moral vsak poskus izkoriščanja groznega zlodejstva v kakršnekoli strankarsko - politične namene kar najstrožje obsojati in zavračati.«

To žalno in vdanostno izjavo je sporočiti po posebni deputaciji strankinega vodstva c. kr. deželnemu predsedstvu.

s Ljubljanski občinski svet je imel v torek izredno sejo, h kateri so prišli vsi občinski svetniki v črni obleki. Župan g. dr. Ivan Tavčar je imel povodom nesrečne smrti prestolonaslednika Frana Ferdinanda in vojvodinje Sofije ganljiv govor, v katerem je poudarjal, kako je vse Slovence in zlasti Ljubljančane pretresla grozna vest, da se je zločinska roka lotila dragocenega življenja ljubljene prestolonaslednika. Župan je sporočil, da je takoj po potrditvi grozne vesti poslal na Dunaj sožalno-brzobjavko. Nato je občinski svet izvolil deputacijo, sestoečo iz vseh treh strank, ki je šla osebno k deželnemu predsedniku baronu Heinu izreč sožalje ljubljanskega občinskega sveta.

s Žalne zastave povodom žalostne smrti prestolonaslednika, vise nele po mestih, ampak po vsem Kranjskem in v zadnji gorski vasi, če je le kaka cerkva. Vest o zločinu se je kakor blisk razvedela po vseh krajih in ni ga kota na Kranjskem,

kamor bi ta vest tekom prvih dveh dni ne dospela.

s Hišne preiskave pri slovenskih dijakih na Dunaju. Policija je uvedla v zvezi z ljubljanskimi dijaškimi aretacijami hišne preiskave pri slovenskih dijakih na Dunaju. Preiskave so se vršile v sredo in četrtek. Policiji je asistiral ljubljanski policijski komisar Skubl, ki je baje došel z obširnimi materijalom na Dunaj. Ob 9. zvečer je bil na podlagi hišne preiskave aretiran neki jurist. Preiskave se nadaljujejo. Kakor se nam zatrjuje, te preiskave niso v prav nobeni zvezi s sarajevskim atentatom.

s Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke in prepoved vsesokolskega zleta. Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je v svoji seji dne 25. junija 1914 z ozirom na odredbo državne policije, ki prepoveduje sokolski zlet za dneve 15., 16. in 17. avgusta — to prepoved vzel z obžalovanjem na znanje, ker so pri tem v mogočni meri oškodovani gospodarski interesi, ne samo mesta Ljubljane, temveč cele kranjske dežele sploh. Vendar pa pričakuje izvrševalni odbor, da bo državna oblast, vpoštevajoč predvsem gospodarske ozire, razveljavila to prepoved.

s Vlagatelji »Glavne posoilnice« se opozarjajo, da se je s 1. julijem začela izplačevati upnikom poravnal. vsota 30%. Izplačuje se vsak dan od 9. do 12. dopoldne v prostoru »Kreditne zadruga«, hotel »Lloyd« v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

s Poslanec in pijanček, ali: nazadnje sta se vendar sporazumela. Zadnjič je bil dr. Pogačnik zopet enkrat v Vipavi. Odkar je poslanec, je seveda strašno imeniten. Avtomobil je imel! Pomislite: avtomobil! Ljudje v Vipavi so se seveda rado vedno prerivali okrog avtomobila, ki jih je iz naravnih razlogov veliko bolj zanimal, kakor poslanec Pogačnik, in med drugimi je silil v bližino tudi nekoliko natikan človek, ki je postal poslancu Pogačniku nekoliko nadležen. Tedaj pa se je dr. Pogačnik mogočno razkoračil in povedal pijančku svoje mnenje. Nočemo dr. Pogačnika prav nič žaliti, le zaradi boljšega umevanja onega prizora, moramo doslovno navesti pijančkovo surovost. Ko mu je namreč dr. Pogačnik povedal, kdo da je, je pijanček zaklical: »Pa takega bika sem jaz volil!« Mož se je seveda skesal svoje psovke in se opravičil in nazadnje sta se poslanec in volilec popolnoma sporazumela. A ravno to sporazumljenje je zanimivo. Pijanček se je opravičeval: »Naj ne zamerijo — jaz govorim vedno tako, kakor mislim,« nakar je dr. Pogačnik slovesno izjavil: Taki ljudje so meni najljubši.

s Ker uči »krivo vero«? Slaba prede našim klerikalcem. Vse orožje, ki so ga proti našim zavednim možem v tako obili meri izrabljali, se je skrhalo, pridobilo je klerikalcem le zadnje gnile veje iz zdravega drevesa — te gnile veje so straho-

petci ali pa špekulanti. Obojih ni škoda, če so končno odpadli in šli, kamor spadajo, na klerikalno gnojišče. Zato so klerikalci v tej hudi stiski iznašli zadnje orožje proti nam: pričela so nas zmerjati s krivoverci in z ljudmi, ki »krivo vero« uče. Če uvažujemo, kako versko fanatično in praznoverju vdano je še naše ljudstvo, ki smatra samo to za pravo vero, kar spada le k zunanosti, samo k obredom in šegam katoliške cerkve, o kakšni pravi veri, torej o bistveni vsebini krščanstva, pa nima niti pojma, moramo klerikalcem priznati, da so si izbrali jako nevarno orožje. Recimo, mi smo na kakšnem shodu kje v klerikalni vasi. Na shod pride župnik ali kaplan s svojimi fanatičnimi kimavci in hoče shod razbiti. Ko vidi, da drugače ne gre, zavpije: Možje, ali naj pustimo našo krščansko vero skruniti po ljudeh, ki krivo vero uče? To je za fanatične farovške ljudi toliko, kakor povelje: udarite po njih! Če predsednik shoda ni pripravljen na to lumparijo in hujskajočega župnika takoj primerno zavrne, pride čisto gotovo do splošnega poboja. Zato naj bodo vsi tisti, ki se pri današnjih podivjanih razmerah upajo ven med ljudstvo, že vnaprej pripravljeni na to nevarno orožje klerikalnih sleparjev. Ne sme se nam zdeti abotno, ampak nujno potrebno, da se za te boje podkujemo iz glavne vsebine sv. pisma. Že dejstvo, da duhovnik nevedne ljudi javno hujska, da so politični nasprotniki brezverci ali ljudje, ki krivo vero uče, se da, če se takoj stori, imenitno izrabiti. Prava vera namreč uči, da je Kristus svojim učencem ukazal, da morajo ljubiti tudi svoje sovražnike, da ne smejo v nemati prepira in poboja, tudi ne med ljudmi, ki njega ne priznavajo. Če pa duhovnik, ki trdi, da je namestnik tistega, ki je tako učil, samo iz političnih interesov hujska na sovražstvo, razvne ljudi celo do pobojev, je torej ravno on tisti, ki ne samo uči, ampak tudi praktično uveljavlja res krivo vero. To je treba ljudem mirno, dostojno, toda z vso odločnostjo pojasniti. Sploh pa je v sv. pismu najti dovolj takega protiorožja, s katerim je treba v samoobrambo v takih slučajih nastopiti. In še eno orožje je nam v takih kritičnih slučajih na razpolago. Za poziv, naj hujskači zapuste zborovališče, se nasprotniki najbrže ne bodo veliko zmenili; treba pa je, da se neposlušnost takega poziva takoj po pričah konstatira in če le mogoče vzame na zapisnik. Ampak to bo zlasti pri duhovnikih, ki vedo, kaj jih potem čaka, bolj zaleglo: namreč, kakor hitro je duhovnik ali kdo drugi klerikalcev napredne zborovalce obdolžil krivoverstva, naj se to **takoj**, ko je izreke besede, po **pričah ugotovi**, in sicer **dobesedno**. Nikar pustiti čakati, da bi tako hujskanje začelo roditi sad! Tisti, ki so na shodih že doživeli take slučaje, dobro vedo, kako je duhovnik ali kdo drugi hujskajočih klerikalcev se prestrašil, če se ga je neposredno, ko je izustil besede, opo-

zorilo, kaj je izrekel. Znani so slučaji, da je duhovnik, namesto da bi bil svojo nameravano hujskarijo na poboj izvršil, še prav **ponižno prosil odpuščanja** in se s svojim krdelom izgubil iz zborovališča. Zato so duhovniki in klerikalci postali previdnejši. Rajše ko na zborovanjih, hujskajo s svojo krivo vero v manjših družbah po hišah v vaseh ali v gostilnah. En tak slučaj se je pred kratkim zgodil v Podturnu pri Toplicah. Tu je mežnar iz Cerovca, Janez Novina, krojaškega mojstra gosp. Rudolfa Zupanca iz Toplic obdolžil, da krivo vero uči. Gosp. Zupanc je tega fanatičnega, od topliškega župnika nahujskanega »pravoverca« tožil pred sodiščem. Tu bi imel klerikalni hujskač nastopiti dokaz resnice, da gosp. Zupanc »krivo vero« uči s tem, da je kmete v gostilni opozarjal, da so si sami krivi, če so letos tako visoki davki, zakaj pa volijo take poslance, ki drugega ne delajo, kakor da vladi in samim sebi povišujejo davke. Mežnar bi mora biti za svoje obrekovanje kaznovan. Da pa mu gosp. Zupanc dokaže, da on spoštuje bolj pravo vero, kakor pa klerikalci, ki svojega bližnjega obrekujejo, mu je velikodušno odpustil. Mož je moral samo 10 K plačati za družbo sv. Cirila in Metoda. — Ker bo takih slučajev čim dalje več, posebno ob času kakšnih volitev, dajte si te vrstice dobro zapomniti. **Nihče nima pravice komu očitati, da »krivo vero« uči.** Tako očitanje je za klerikalce tem bolj nevarno, ker ravno sami ne poznajo prave vere. Če smo previdni in če se le malo potrudimo, bo to orožje, ki so ga pripravili klerikalci za nas, še nje same ubilo.

s **Kako je z naseljevanjem v Zedinjenih državah.** V tistih grofijah držav Zapadna Virginija in Pennsylvanija, ki spadajo v področje avstro-ogrskega konzulata v Pittsburgu v Zedinjenih državah, je splošna gospodarska kriza. Glavno so prizadeti jeklena in železna industrija in pa jame, kjer kopljejo premog ali izdelujejo koks. Posledica te krize je, da se je pojavila dalekosežna brezposelnost. In tisoči avstrijskih delavcev to težko občutijo. V doglednem času pa ni računati s tem, da bi se opustile odredjene omejitve obratov. In tako je pri popisanih razmerah skoraj izključeno, da bi novodošli iz Evrope dobili delo. Zato nujno svarimo pred izseljevanjem v te kraje.

s **Izseljevanje v Kanado.** Po zanesljivih poročilih vemo, da položaj trga za delavne moči v Kanadi za marsikatero stanovske panoge v tem času ni zadovoljiv. V Osrednji in Zapadni Kanadi je mnogo rokodelcev brez dela, največ v stavbni stroki. Tudi se zdaj ne potrebuje delavcev po farmah ali dninarjev, mnogo jih je nezaposlenih. Rudarji v premogokopih na otoku Vancouver že več mesecev ne delajo, stavka krojaških pomočnikov v Montrealu tudi še do danes ni končana. Ženskam se nudi edino prilika, da dobe službo kot posli; kot strojepisne, bolniške strežnice, tr-

govske uslužbenke in vzgojiteljice večkrat ne morejo dobiti zaslužka. Ker je preveč rokodelcev in dninarjev, se določila kanadskega naseljevalnega zakona, ki skušajo omejiti priseljevanje, strogo uveljavljajo tako v Kanadi sami, kakor tudi po organih kanadske naseljevalne postaje na Ellis Islandu (pri Novem Jorku). Po teh določilih mora imeti vsak priseljenec v času med 1. novembrom in 28. februarjem vsakega leta razven voznega listka po železnici do kraja, kamor je namenjen, tudi še lastnih čistih 50 dolarjev. Če pa želi priseljenec privedi s sabo tudi še svojo družino, mora dokazati, da ima poleg voznih listkov po železnici do kraja, kamor je namenjen, za vsakega družinskega člana v starosti nad 18 let 50 dolarjev, pod to starostjo pa 25 dolarjev. Izjeme so samo za gotove vrste priseljencev. Kanadska naseljevalna komisija na Ellis Islandu je pred kratkim dobila od osrednjega naseljevalnega urada v Ottawa navodilo, da se naj drži najstrožje teh določil in da naj zavrne vsakega priseljenca, ki ne more zadostiti tem pogojem. Oficielni angleški urad za informacije o izseljevanju je v zadnjem času najkrepkejše svaril pred izseljevanjem v Kanado. Kakor izvemo iz ameriških časniških poročil, se je do 31. marca 1914 rokodelcem in dninarjem prepovedalo naseljevanje v Britansko Kolumbijo, ker je tam trg za delavne moči že prenapoljen. Zato priporočamo veliko previdnosti tistim, ki se žele izseliti in poiskati delo v Kanadi.

s **Noben človek ne more danes pogrešati kave,** ki je postala tako splošno priljubljena pijača, kakor malokatera druga. Če napravite kavo tako, da ji pridene te Kolinske kavne primesi, dobite pa pijačo, ki ima res najizvrstnejši okus in najprijetnejši vonj. Kolinska kavna primes se je vsem našim gospodiniam zaradi svoje nedosežne kakovosti splošno priljubila. Ker je ta kavni pridatek obenem tudi pristno domače blago, ga prav toplo priporočamo.

s **Na zdravje!** bralcev ponavljamo: pristni dobite obe preizkušeni reelni sredstvi: Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z oblastveno varovano besedno znamko »Elsa-fluid« in prebavo pospešujoče želodčno sredstvo Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z oblastveno varovano besedno znamko »Elsakroglice«, ako svoje naročilo naslovite tako-le: Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 318 (Hrvatsko). Ti, iz prirodnih zdravilnih rastlin napravljeni izvrstni domači sredstvi sta tudi ceno. — 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici Fellerjevega blagodišečega rastlinskega esenčnega fluida stane franko na vse kraje 5 kron, med tem, ko stane 1 zavitek s 6 steklenicami Fellerjevih pristnih rabarbarskih kroglic z znamko »Elsakroglice« franko na vašo pošto za 4 K.

LJUBLJANSKA OKOLICA.

lj **Št. Vid nad Ljubljano.** Osem dni bo ričet jedel. I kdo pa? Nihče drugi, kakor Zabretov in Klanfarjev prijatelj Karel Osel. No ja, Osel si je mislil: Če imam tako mogočne prijatelje, kakor je župan in župnik, potem mi ne more nihče do živenga in počnem, kar hočem. Toda Osel se je presneto zmotil v svojem računanju. — Cela stvar je sledeča: Osel se je peljal skozi Vižmarje. Ob tej priliki se je hotel norčevati iz vižmarskega posestnika Kaiserja vulgo Kovača, ter ga opsoval s »Parkljem«. Posestnik Kaiser pa ni bil prav nič voljan, poslušati Zabret - Klanfarjevo oliko, s katero se je ponašal Osel, in je ovadil Osla. Osel je bil obsojen na osem dni ričeta, zabeljenega z dvema postoma in osoljenega z dvakratnim trdim ležiščem. Ta oslovska afera naj služi vsem čukom v svarilen vzgled, sicer lahko sami postanejo nesrečne žrtve klerikalne olike.

DOLENJSKE NOVICE.

d **Iz Tirne pod Sv. Goro.** V petek, dne 26. junija smo imeli na Sv. Gori birmo. Škof je imel pridigo, a mislite, da je kaj govoril o božjih stvari? Prav nič! Cela pridiga je bila politična agitacija. Najbolj se je nas Tirnčanov privoščil, da smo ničvredni ljudje itd. Tu navedemo: če bi škof ne bil **imun**, bi ga citirali k sodišču in tam bi mu dali priliko, **naj dokaže, da smo ničvredni ljudje.** Opozarjamo pa že danes župnika Lovšina, da če se bo on spozabil tako daleč, kakor se je sam škof, da bo sam nosil vse posledice. Škof je skakal na prižnici, kakor bi bil obseden. Ljudje so se pričeli umikati izpod lece, ker so se bali, da bi ne padel doli. — Pred leti je bilo, ko je šel škof Anton Bonaventura na Sv. Goro čez Tirno. Mi Tirnčani smo ga svečano sprejeli in tudi cerkev smo okinčali njemu na čast. Ob potrkavanju zvonov je stopil v našo cerkev. — Pri tej priliki je imel lep nagovor na nas ter se zahvalil za dostojen sprejem, rekoč: Veseli me, da imate v vaši cerkvi patrona sv. Petra in sv. Pavla. — Mi vsi navzoči smo se spogledali in komaj se vzdržali smeha. **Naša podružnica ima namreč za patrona sv. Primoža in sv. Felicijana. Torej škof, najvišji cerkveni dostojanstvenik na Kranjskem, niti svetnikov ne pozna.** — Samo toliko rečemo škofu: kakor ste se pred leti zmotili o naših svetnikih, tako ste se tudi sedaj, ko ste rekli, da smo ničvredni ljudje! — Če ste v resnici pravi višji duhovni pastir, vzemite bič v roke in spodite duhovne a la Lovšin, Majdič, Cuderman, dr. Krek, dr. Lampe itd. — In takrat boste o nas drugače sodili, in tudi na celem Kranjskem bo zavladal mir in božji blagoslov. Uverjeni pa bodite, prevzvišeni, da takrat vas ne bo več zapeljala strast, da bi ne znali ločiti sv. Petra od sv. Primoža in sv. Pavla

od sv. Felicijana. Torej, prevzvišeni knezoškof, edino od vas je odvisno, da storite resni korak — in takoj bo mir in ljubezen med nami. Prevzvišeni, tudi v vašo korist je, da popravite to, kar ste pred osmimi leti zagrešili v Tirni. — Vsak kristjan pride po katoliški veri pred božje sodišče in tako boste tudi vi, prevzvišeni, prišli pred božji stol in takrat se bosta oglasila sv. Primož in sv. Felicijan pred pravičnim sodnikom — Bogom kot tožitelja, da ste ju v 20. stoletju v Tirni v božjem hramu v pričo vernega ljudstva zatajili ter slavili mesto njih sv. Petra in Pavla. — Nič vredni Tirničani.

d Ogenj. V vasi Pristavica v litjskem okraju je izbruhnil 22. t. m. požar, ki je uničil hiše in gospodarska poslopja osmim posestnikom. Pri požaru je pogorelo tudi 22 prašičev. Skupna škoda znaša 126.000 kron, zavarovalnina pa le 18.600 K. Ogenj je nastal vsled nekega petletnega otroka, ki se je z vžigalicami igral.

d Škandali po klerikalnih občinah. Če se človek le količkaj zanima, kako izgleda gospodarstvo po klerikalnih občinah, tedaj mu postane takoj jasno, zakaj so se deželni kristjani v Ljubljani s tako vnemo vrgli s svojimi revizijami po naprednih občinah. V večini klerikalnih občin, posebno na deželi, se gospodarji z občinskim premoženjem kakor svinja z mehomo. Razlika je le to, da če svinja meh uniči, ima od tega le eden škodo, klerikalni župani pa ponekod kar na debelo skubijo celo občino. Občinski računi se nikdar pravilno ne pregledajo, potrdijo pa se, kot da so v najlepšem redu. V občini Prečina kar za več let skupaj sploh niso imeli nobenih obračunov, nihče v občini ni vedel, koliko je občina prejela denarja in koliko in zakaj ga je izdala. Pa glede Prečine bomo imeli še dosti prilike govoriti. Dejstvo, da se kandijski župan in deželni poslanec Zurc vulgo Štembur letos boji letne račune pokazati javnosti, opravičuje sum, da se je tudi v tej občini gospodarilo z denarjem, kakor je županu bolj prav hodilo. Klerikalci se ne potegujejo zastoj za čast župana, posebno če se pomisli, da ima za ves svoj trud komaj par sto kron rednega dohodka od županovanja. Treba je torej, da se človek na drug način kako oškoduje za čas in trud. Štembur je na primer vpeljal uradni poslovnik na ta način, da ga navadno ni v občinskem uradu in da kdor hoče kaj od njega imeti, se mora pri njem zglasiti v — gostilni. Ali tudi za ta uradni posel je modri župan vpeljal posebno prakso. Če te tajnik pošlje iz občinske pisarne v županovo gostilno, tedaj se tako zgodi, da g. župana ravno takrat ni doma. Gospod župan bodo prec prišli, le malo počakajte! Ubogi kmet sede za mizo in ker misli, da bo svojo reč bolje opravil, če kaj zaceha, no, pa začne cehati. Ko se je že nacehal in postal za par kronc lažji, pridejo gospod župan. Ker se navadno dosti takih ceharjev nabere, je treba zopet ča-

kati, da prideš na vrsto in pri čakanju zopet cehati. In tako se zgodi, da dostikrat čisto navaden županov podpis stane toliko, da bi si cela družina lahko privoščila kako boljše kosilo. Če pa gre za kakšno večjo reč, za kakšno prošnjo, tedaj jo je treba podpreti tudi z večjo ceho. Tako županuje katoliški župan v Kandiji in drugi njegovi tovariši niso nič boljši. Ali pa je to prav? Nikakor ne! Od župana se sicer ne more zahtevati, da bi ves dan čepel v občinski pisarni, ali to pa se mora zahtevati, **da določi gotov čas, ko je v občinski pisarni vsakemu občanu na razpolago.** In tudi to se sme od vsakega župana zahtevati, da če le mogoče, vsako uradno zadevo v izrednih slučajih opravi tam, kamor spada, to je v občinskem uradu. — Može, zapomnite si: **v uradnih zadevah nima občan prav nič opraviti v županovi gostilni.** Vi plačujete dva občinska tajnika, če župana ni v občinskem uradu, je dolžnost tega urada, da vam od župana preskrbe, kar mora župan potrditi. Katera pota hodi občinski denar v tako veliki občini, kakor je Šmihel - Stopiče, tega ne ve razen župana nobeden občanov. Vsa občinska imovina je pod sedanjim deželnim odborom brez vsake prave kontrole. Ima sicer tudi ta občina svoje preglednike računov; ampak, kako je s temi pregledniki, tega tudi nihče ne ve. Odkod pa naj občani to vedo, če se jim občinski računi skrivajo. Če so občinski računi v redu, čemu jih zatajevati, čemu jih skrivati? Ne da bi tudi sedanjim preglednikom v tej občini hoteli kaj očitati, toda pri največji vestnosti more preglednik računov kvečjem natanko pregledati, če se vjemajo v knjigah izkazane vsote, če so pa posamezne postavke pravilne in opravičene, kdo to ve? Že samo po pričah ugotovljeno dejstvo, kako se v tej občini manipulira z licencami, ki bi morale biti uporabljene v blagajno za ubožni zaklad, pa se porablja za razsvetljavo samo Kandije, kljub temu, da se za ta račun pobira tudi od drugih vasi, ki nimajo nobene razsvetljave, še posebej petodstotna doklada, že samo to dejstvo, mora v vsakem poštemen občanu poroditi dvom, kako se tudi z drugimi denarji manipulira. Sicer pa je glede manipulacije z licencami treba še natančnejega pojasnila. Ker nad klerikalnimi župani ni nobene, ne deželne, ne državne kontrolne oblasti, moramo pač mi postaviti oblast javne kontrole, in sicer povsod, v vsaki klerikalni občini!

d Iz Škocijana. Lažiljubovec v 26. št. »Domoljuba« se moti, ko pozivlja deželni odbor in misli, da bom jaz tako plesal, kot bodo gori žvižgali. Tržiške volitve vas bole; dejstvo, da imam jaz pri kmetih v hribih veliko vpliva in besede, vam gloda kosmato vest. Prepričan sem, da bi tudi mene kmetje prezirali, če bi jaz mirno vtaknil v žep težke psovke, ki padejo na javnem prostoru. Toliko manj bi bil vreden časti rezervni častnik, če bi si kot tak

ne poiskal zadoščenja. G. Škrbec, vam je li 9. dec. 1913 prvič in zadnjič skočilo sicer korajžno srce v hlače? Ali mogoče pričakujete korajžno v drugič še kaj več? Saj sem tudi jaz našel, kar sem iskal, ko so mi bile kokoši pokradene. Jaz sem seveda molčal, ker so šle kokoške v večjo božjo čast v klerikalna žrela. Bivši čuki trde, da so bili med tatovi, jaz pa tega ne rečem, ker si mislim svoje. Ob priliki pa iz srca rad povem, kako sem v starih dobrih časih nehote svetil kaki duhovni posodi, spremljal kakega gospoda s tonzuro, ko ga je luna nosila brez suknje, klobuka in copat — od punce, ki ga je napodila!? Marsikaj rad povem, saj vem, kaj se je že vse pripetilo v hiši št. 5 v Dobrovski vasi in drugod. Vem tudi, kako je nekdo z galico goljufal itd. Lažiljubovci, na razpolago sem vam, tudi brez komande deželnega odbora! Na razpolago pa tudi, če je vam po volji, ali ne, pri sleherni agitaciji, kadarkoli je potreba razkrinkati kako debelo laž in sleparijo v klerikalnih vrstah, kakor tudi povedati v obraz takim, ki kmeta sleparijo in odirajo. Vi zabavljajte in psujte, jaz bom pa agitiral, pa bomo videli, kdo bo imel več zasluženja v nebesih in pri ljudeh. Tatovi s krono nedolžnosti, nekaj kokoši je še na razpolago! Na delo! — Franc Resnik, posestnik in občinski sluga.

d Škocijan. Kdo bi si mislil, da sem tako priljubljen v »Domoljubovih« predalih!? Zaslug nimam, saj sem se komaj otresel maternega krila. Tako popularen tudi ne morem biti, saj se ne brigam ne za Petra, ne za Pavla, saj se ne praskam, koder me ne srbi. Pa vendar sem angažiran poleg mnogih drugih za mal prostorček v »Domoljubu« skoro vsak teden. Nastopam pa kljub svoji kromnosti redno pod drugim imenom. Vzlic svoji mladosti sem bil že po eni strani pod istim klobukom: socialni demokrat, svobodomislec, zakrknjen liberallec, faliran študent, kmet s kmetijo v oblakih, poštni fant (!) fantiček (!) in poba (!); po drugi strani pa sem ponosen fant (brez klerikalnih superlativov), fant, ki ne mara biti član katoliških organizacij, ker je toli pobovsko previden, da se varuje **tatov in ponočevanja!** Kaj mislite, da se kaj sramujem? Čemu? Saj sem ponosen fant (pa ne od fare, ker v svoji pobovski ponižnosti pustim ta privilegij, epitron ornans zmožnejšim in prefriganejšim!). Strah me tudi ni! Poleg mene je pa v 26. številki »Domoljuba« napadenih še 7 možakarjev, manjka samo še stalna gosta gg. Činkole in Durjava, pa smo zbrani vsi bogotajci in antikristi krog gostoljubne mize »Domoljubovega« dopisuna, servirane s podlimi lažmi in denuncijacijami. Pocenim imamo vsak teden špas, želebi bi bilo še, da bi dobili vsi za vse častne priimke v krščansko katoliškem zmislu kak priboljšek v obliki kronc (magari na deželne stroške), da bi si kupili vsak po ene irhaste hlače, da ne

bi hodili preje nagi po tem božjem svetu kot oni gospod, ki ga mora kljub masnim dohodkom, kakor mladoletne otroke, podpirati njegova mati. Drugič bi si za tiste kronce kupili vsak po en pasji bič z iskreno željo, da bi bili čimprej na Francoskem in bi brezskrbno razdelili osem gorkih po lažnjivih ustih »Domoljubovega« dopisuna. — Da se pa bomo dosledno ravnali po »Domoljubovem« receptu in darovali 8 K za Sokolski sklad in tako dobili sokolsko diplomo z napisom: »Iz hvaležnosti daruje stalno omizje v »Domoljubovih« predalih iz Škocijana«, bodemo pa že sami poskrbeli. Gospodje na delo, da bomo tem brezskrbneje gledali z Zemljaka doli, kako bo gorela po prihodnjih občinskih volitvah klerikalna faloterija, krščanska brezvestnost, podrepniška škodoželjnost in zabitost, kakor sem jaz nehote vzhichen gledal s Telških hribov, kako mogočno je plapolala napredna zavest, in slišal stokanje in javkanje, ko se vašim bratcem ni posrečil napad na napredne Tržiščane. Če ste vi po Škocijanu kaj jamrali, ker ste k pogorevščini in jeremijadi pripomogli samo s 3, reci in piši tremi glasovi, žal ne vem, zdi se mi pa, da ste na ta račun zacvilili v predalih, ker vam je očitvidno nekdo ali več stopilo na rep. — Ker sem ravno pri ljudeh, ki me tako radi vidijo, kot ščurka v močniku, si dovoljujem pojasniti onim kričavim liberalcem, ki niso liberalci, da se proklete motijo, ako si domišljujejo, da jim bom služil ravno jaz za peto kolo. Sem toliko diskreten, da več radi javnosti ne rečem, ker me prvič v boju proti »Domoljubarjem« bodri zavest, da slične izbruhe ni rodila glava z urejenimi možgani in drugič, ker bodo oni, ki so v zlic vsi kričavosti nedosegljivi babjeki in dvorezni noži, preje izgubili trdna tla, kot oni, ki jih bodri mladosten idealizem, ki se ne izpodkoplje tako urno s psovskami in smešno oholostjo. Vsklikam z nemškim pesnikom: Die schlechtesten Früchte sind es nicht, an denen die Wespen nagen!

Ljud. Urbančič.

d **Iz Prečine.** Kaplan očita enemu naših mož, češ, ljudje božji, le poglejte: ta mož sicer moli očenaš, v katerem pravi tudi: Zgodí se tvoja volja, a vendar s tem, da bere liberalne liste, dela nasprotno božji volji. — Tako vsaj smo mi drugi razumeli dotični del kaplanovega dopisa iz Prečine. Zdaj pa malo poglejmo, kakšno neumnost je kaplan s tem svojim očitanjem izbleknil. Prvič smo se vsi, še v šoli učili iz katekizma, da je Bog človeku dal popolnoma prosto voljo. Človek lahko stori, kar hoče, mora pa za vsako svoje dejanje prevzeti in nositi tudi odgovornost. Kdor ne verjame, naj gre časih le na sodišče pogledat, pa bo videl, koliko marsikaterega stane njegova prosta volja. Naj nam kaplan pokaže le eno mesto v sv. pismu, kjer stoji zapisano, da bi bilo proti božji volji čitati ta ali oni časopis. Bog je vendar vsegaveden in bi bil svetim mo-

žem, ki so sv. pismo spisali, gotovo povedal, da bodo v 20. stoletju po Kristusu ljudje po vsi zemlji brali tudi časopise, ki našim duhovnikom ne bodo ravno všeč. Ali o kakšni taki prepovedi ni v celem sv. pismu ne duha ne sluha. Kaplan, namesto da se toliko briga za čukarijo in marinarje, naj raje pridno prebira sv. pismo, pa bo videl, da imamo prav. Tudi Kristus je za naše življenje postavil toliko naukov in zapovedi, ali o tem, da bi ne smeli brati časopisov, ki jih imamo radi, ni nikjer ne črkice zapisano. In vendar je tudi Kristus kot sin božji že takrat vedel, da bo čez 19 sto let pozneje v Ljubljani izhajal »Slovenski Dom«, ki bo prevzel en del njegove naloge ter bo vihtel bič nad farizeji, ki se pri nas imenujejo klerikalci. Zato, ljudje božji, nič se ne bojte! Če ne boste imeli drugih grehov, kakor tega, da berete »Slovenski Dom«, boste šli lahko gorki v nebesa. Če pa bi bilo čitanje »Slovenskega Doma« res tako pregrešno, zakaj pa ga čita kaplan, zakaj ga čitajo drugi naši klerikalci, zakaj čitajo »brezverske liste« naši duhovniki, če gredo v Ljubljano, po kavarinah in gostilnah? Kaj oni ne molijo večkrat na dan očenaša in v njem tudi besede: Zgodí se tvoja volja? Vidite, gosp. kaplan, kakšno neumnost ste tu naredili. Pri tem pa je treba še nekaj drugega važnega pomisliti. Naši veroučitelji so nas že v šoli tudi učili, da brez božje volje niti las ne pade z naše glave in da se sploh vse, kar se na svetu zgodi, zgodi le z božjo voljo. Naj ima človek tudi svojo prosto voljo, naj on sklene tudi to in ono, tako in tako, kolikrat nas uče vzgledi iz življenja, da je vendar vse drugače prišlo, kakor smo si mislili. In zato je prav na mestu znani stari pregovor: Človek obrača, Bog pa obrne. Torej na naš slučaj prenešeno, kaj se to pravi? To se pravi: naj politični duhovniki, ki se samo za svojo politiko in za svojo bisago brigajo, še tako rohne proti branju naprednega časopisja, in naj bi mi sami še tako trdno sklenili, da ga ne bomo brali, če ga pa le vendar beremo, mora biti že božja volja tako, da ga vendarle beremo. Tedaj naši možje nič nedosednega ne store, če molijo: Zgodí se tvoja volja, pa bero še vseeno tudi »Slovenski Dom«. Mora biti že božja volja tako, drugače bi ga ne mogli brati. Zdaj pa obrnimo ravno ta del molitve na vas, g. kaplan, oziroma sploh na vas, politične duhovnike. Vaš poklic vam vsem strogo nalaga dolžnost, da molite očenaš strogo v duhu Kristusa, ki je to molitev, kot edino za kristjana potrebno molitev zapovedal. Poglejmo samo malo površno, kako vi sami z dejanjem in vzgledi izpolnujete to, kar v očenašu molite.

d **Burkije.** Simon Prosen iz Št. Jurja je prišel te dni pijan domov, vsled česar ga je njegova žena primerno ozmerjala. Beseda je dala besedo, Prosen je zagrabil burkije in je ženo pretepel tako hudo, da je dobila znatne poškodbe.

d **Toča.** Z Dolenjskega poročajo, da je padala dne 22. junija kmalu po poldnevu v okolici Brezove rebri v črnomaljskem okraju precej debela toča, ki je napravila v vinogradih dvanajstim posestnikom veliko škode. Skoro polovica letošnje letine je uničene.

d **Ogenj.** Dne 22. junija ponoči je izbruhnil v leseni bajti Jožefa Liparja v Vrbovcu pri Št. Jerneju ogenj, ki je uničil kajžo in vse, kar je bilo v nji. Ogenj se je tako hitro razširil, da je vpepelil celo hišo še predno so mogli priti domačini gasit. Škoda znaša 2000 kron.

GORENJSKE NOVICE.

g **Sovodenj pri Novi Oselici.** Tukajšnje kmetijsko izobraževalno društvo namerava prirediti na dan 2. avgusta t. l. veselico z bogatim sporedom, na kar se opozarjajo bližnja bratska društva, da se na ta dan ozirajo. Društvo se priporoča vsem prijateljem napredka, da naj ga podpirajo, ker ima hud boj za obstanek. Marsikateri ima gotovo kako poučno, strokovno ali zabavno knjigo v kakem predalu in prahu, da jo lahko daruje društvu v svrhu izobrazbe. Namerava se prirediti srečolov in se priporoča za podaritev prostovoljnih dobitkov. Sprejme se vsak najmanjši dar z največjo zahvalo. Spored se objavi o pravem času.

g **Strela je udarila** dne 27. junija pri posestniku Janezu Močniku v Zgor. Bernik, okraj Kranj. Pogoreli so hlevi, podi in deloma hišna poslopja sledečim: Janezu Močniku, Antonu Žnidarju, Janezu Gasperlinu in Luciji Kimovec. Škode je okrog 6000 K. Zavarovani niso bili za visoke vsote. Istočasno je gorelo v Št. Jurju pri Kranju in Bregu, okraj Kamnik. Kakor se sliši, so pogoreli trije kozolci, napolnjeni s senom. Vžgala je strela. Sploh je divjal po Gorenjskem ta dan silen piš, lil je dež, treskalo pa je kakor za stavo.

g **Iz Ljubnega. Ponesrečen namen sleparja!** V soboto, dne 27. junija, je prišel nekako okrog 20 let star mladenič k posestnici Mariji Pavlin z naročilom njenega sina, seveda ustmeno, ki je že skoro pet let v Ameriki, da naj se nemudoma napravi na pot v Trst, kamor se je pripeljal njen sin Janez iz Amerike v družbi dveh Kočvarjev in pa njegovega brata (namreč tega mladeniča), ki je prinesel to naročilo. Ti štirje, da so zadeli srečko in da bodo v Trstu dvignili denar; potrebujejo pa zraven vsak, predno morejo dvigniti denar, kakega svojega, bodisi očeta ali mater, ki mora imeti od tega Amerikanca fotografijo. Govoril je seveda še veliko drugega v prilog svojemu namenu, kar bi pa bilo preveč tu opisovati. Omenjena posestnica bi se morala odpeljati takoj z njim, da bi prišla drugo jutro okrog pol 7. ure v Trst, koder jih bodo oni štirji, med njimi njen sin Janez, pričakovali na kolodvoru. Ker

živimo v resnih časih in bi bil rad vsak hitro bogat, bi se temu sleparju kmalu namen posrečil, ko bi ne bila poklicala omenjena posestnica nekega svojega sorodnika, ki je takoj izjavil, da je to gotovo sleparija. Le ta je zahteval od mladeniča natančnejše podatke. Ta pa kmalu ni vedel nič gotovega in je h koncu le še toliko zahteval, da bi sin Janez rad videl, da bi oče ali mati prišla v Trst, da bi se malo zabavali, ko bo imel dosti denarja. Ker se pa takim vabilom na zabave, kakor jih je mislil ta mladenič, osobito v Trstu ni dobro odzvati, smo poslali tega adjutanta onih štirih Amerikancev samega v Trst naprej z naročilom, če hoče Janez koga na zabavo povabiti, naj ga povabi pismeno. Iz Trsta pa ni ne pisma in ne Janeza z denarjem. Ker se je temu sleparju tukaj njegov namen popolnoma ponesrečil, bo skušal kje drugod svojo srečo, zato svarimo in opozarjamo vse one starše, ki imajo kakega svojca v Ameriki, naj se varujejo pred tem ali enakim sleparjem.

NOTRANJSKE NOVICE.

n Vipavska vojašnica. Župan in poslanec vipavski, oče Perhavec, je zelo brihtne glave ter ima jako klerikalne nazore glede pridobivanja premoženja itd. Dr. Krek je ž njim gotovo zadovoljen in to ga bo gotovo potolažilo in podkrepilo v težkih bojih, ki jih ima zdaj. Perhavec ima veliko »zaslugo« na tem, da je dobila zgradbo vipavske vojašnice firma, pri kateri igra glavno vlogo **kanonik Šiška**, a zgradba se izvršuje tako, da je vojaška oblast zahtevala, **naj se podere velik del betonske stavbe.** Seveda so vipavski davkoplačevalci zelo hvaležni, da se jim je to primerilo, in izrekajo svojo zahvalo specijelno poslancu in županu Perhavcu. V njem imajo res izvrstnega moža, prava sreča za Vipavsko dolino, in če ga usoda pusti se nekaj časa na krmilu, bo tudi zadnji klerikalec na Vipavskem — spregledal.

n Reška dolina. Premska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je priredila v nedeljo, dne 28. junija vrtno veselico pri »Klobučarju«. Sodelovala je slav. sokolska godba iz Herpelj. Tudi Trnovci s svojim izbornim čitalničnim mešanim pevskim zborom, ki ga vodi gosp. Oskar Kuret, so zapeli nekaj lepih pesmi. Zabava bi bila še lepša, da niso prišli nahujskani in upijanjeni čuki in drugi klerikalci razgrajati. Neki čuk se je še tako predrznil, da je med trnovske pevce vrgel palico s tako silo, da je neko gospodično poškodoval na glavi. Zadevo ima orožništvo v rokah. To pa ni še bilo dosti. Ko so se imeli Trnovci z vozom odpeljati domov, so šle čukarske opice na cesto čakati, da jih pretepejo. Ko so slišali voz, da se pomika proti njim, so ga, misleč, da so Trnovci, ustavili. Toda na vozu se je peljalo kakih 20 naprednih fantov iz Šembij, ki so pometali čuke čez

neko ograjo. Čukarska svojat je zbežala tako, da smo Trnovci eno uro pozneje lahko mirno prišli domov. Tako je zopet klerikalno hujskanje naše mladine imelo pri tej priliki svoje sadove.

ZAGORSKE NOVICE.

zg Iz Izlak. Minuli teden smo imeli pri nas birmo. Škofov sprejem je bil nad vse sijajen; vsi klerikalni občinski možje in poleg njih še nekaj »velike gospode« so se udeležili sprejema. Med vsemi se je najbolj odlikoval trgovec Werbole, ki je padel pred škofom na kolena in kleče mu je poljuboval roko. Zelo smešen se mi je zdel cel prizor, ko sem opazoval, kako so tekmovali naši veljaki v lizanju škofovih rok. Samo eden in ta je bil trgovec Lambert Mally, se je dostojanstveno priklonil ter poljubil škofu roko. — Opazujoč ta prizor, mi je nehote prišlo na misel, s kakšnimi občutki je Mally poljubil škofu roko, ko je videl suho in ovelo telo škofovo, ker on, kakor je sam rejen in okrogel, tako tudi rad vidi druga rejena telesa. Slabeje je šlo škofu pri tistih, ki imajo po angleško »štucane« brke, kajti pri vsakem je hitro odmaknil roko, ker so ga trde ščetine zabodle v nežno roko. Kdor je sprejem občudoval, ta se je lahko zabaval nad smešno tekmo naših veljakov. Grmelo in treskalo je raz lece! Škof si je privoščil gromovit govor, misleč: sedaj imam pred seboj čredo, nad katero lahko izlijem ves svoj srd. — Najlepše in najznačilnejše pa je bilo to, ko je pridigoval o sovraštvu. Tu se je pomudil precej časa in zatrjeval, **da tisti človek, ki nosi v svojem srcu sovraštvo do svoega bližnjega in da mu noče odpustiti, ima smrtni greh in tak človek je na večne čase pogubljen.** — Takoj mi je prišla na misel brošura »Škof proti župniku«. In takoj sem se obrnil in zapustil božji hram, misleč si, človek, in to še dostojanstvenik, ki sovraži na tisoče in tisoče poštenih ljudi, ter preganja zgolj iz sovraštva svojega duhovnega brata, ker noče izrabljati božji hram v politične namene, je v mojih očeh največji hinavec in on ne uči, kakor sam misli. — Pri vratih sem se še obrnil in si mislil: Škof, ako so danes resnične tvoje besede, če boš takoj popravil krivico, katero si zadal slovenskemu narodu in dovolj poštenim duhovnikom, sicer pa samega sebe obtožuješ. — **O č i v i d e c.**

zg Iz Kisovca. Pri nas imamo prave albanske razmere in to nas sili, da se javno oglašamo, ker za to določeni faktorji nočejo narediti reda in miru. — Imamo gostilničarja, kateremu bi se po postavi sploh ne smelo dati koncesije, ako bi se upoštevala njegova minulost, in ta je Čebin Vincenc. — Vsak človek pride enkrat k pameti, a kakor se pa pri Čebinu vidi, bo še dolgo časa trpelo, ali morda nikdar, če ne bo posegla vmes roka pravice. V

njegovi gostilni se vse noči igrajo prepovedane hazardne igre in končno so skoro običajno tepeži in vpitje ter kaljenje nočnega miru. Nima nobene pravice, da bi v gostilni točil žganje, a on se za to prav nič ne zmeni. Mirni gostje so že bili napadeni od samega gostilničarja. Navajamo samo par slučajev: Lovro Turk, Ludvik Majdič itd. Zato je dobil tudi zaslužno plačilo. Ni naš namen zloben, a kar je preveč, je pa preveč! Kako pridemo tukajšnji prebivalci do tega, da nimamo nobenega nočnega miru. Če bi naš župan bil mož na mestu, zdavna bi naredil konec tem razmeram, a on že ve, zakaj ne stori tega, ker pri volitvi bi ga Čebin ne volil. — V javnem interesu je, da se štiti nas davkoplačevalce. In mi tudi zahtevamo, da orožništvo naredi red, ker ima itak »loko patrolo«, ker nimamo v naši aržiški občini nobenega policaja. Ako ne bo zadostoval ta resni opomin, bomo primorani, storiti druge korake, kar gotovo tudi orožništvu na Mediji ne bo ljubo. — Z eno besedo: Mi hočemo imeti nočni mir in zato je poklicano orožništvo, da skrbi, da ne bodo v Kisovcu vladale albanske razmere. — **V e č d a v k o p l a č e v a l c e v.**

ZDRAVSTVO.

zdr Vročinska kap. V vročih soparnih dneh, posebno pri napornem delu ali hoji se zgrudi kdo nezavesten s temnovišnjim obrazom, izbuljenimi očmi. Dihanje je naglo, močno, žila bije hitro, koža je vroča in suha. K temu se pridružijo še krči in hropenje. — Slecj takega nesrečnika, položi ga v senco, polivaj z mrzlo vodo, ako ne diha, napravi mu umetno dihanje. Ko se nekoliko zave, daj mu piti obilo vode, pa tudi kave in čaja.

zdr Kačji pik. Pičeni ud trdo preveži nad rano, izžgi (razbeljeno železo, ogelj), ali vsaj razširi in izsesaj rano. Pij mnogo močnih opojnih pijač (žganje, vino) ter preskrbi si naglo zdravniško pomoč.

zdr Krvavenje iz nosa. Odpni si ovrtnik, dvigni glavo in obe roki, dihaj počasi in globoko. Mrzel obkladek na nos ali na tilnik ne škodi. Zatakni si krvavečo nosnico globoko s čisto pavolo ali tančico in jo tišči. Ako to ne pomaga dovolj, naj ti kdo prav tesno preveže nad lakti nad komolcem s kako elastično obvezo.

RAZNO.

* **Ogromno bogastvo.** Na Nemškem so letos uvedli nov davek za vojaške potrebščine, ki znaša od premoženja 2 odstotka. Ves davek nese letnih 22 milijonov in od tega plača gospa Berta Krupp (tovarna za topove 8,800.000 mark. Tako se dobiček od topov porablja za nove topove.

o S Koroškega. V Rablju povečavajo državni rudokop. V ta namen se je razpisalo za prevzete gradb znesek 200.000 K. Pri pogojih za prevzete gradb je tudi pogoj, da se mora pri delu porabljeni domači material in domači delavci.

* **Poneverbe tajnika »Zveze avstrijsko - ogrskih tovarn za sladkor«.** Kakor se iz Prage poroča, so prišli v »Zvezi avstrijsko - ogrskih tovarn za sladkor« na sled velikim poneverbam, ki jih je izvršil tajnik »Zveze« Bušek. Tajnik je priznal, da je ves poneverjeni denar 40.000 kron izgubil pri igri na borzi.

* **Španski separji z zakladi prijeti.** Po dolgoletnem trudu se je oblastim vendarle posrečilo, zaslediti zloglasne španske sleparje z zakladi. Glavni sedež so imeli v Barceloni, odkoder so pošiljali, predvsem v Avstrijo in Nemčijo pisma, v katerih so pozivljali adresata, naj dovoli posojilo v to svrhu, da se more dvigniti zakopan zaklad. Pri sleparjih so našli 70.000 naslovov boljše situiranih oseb v Avstriji in Nemčiji. Poglavar sleparjev je Nemeč Rölke.

* **Grozen prizor v cirkusu.** V nekem cirkusu v Chicagu so se odigrali grozni prizori. Krotilec živali Dittrich je šel v kletko, v kateri je bilo šest levov. Eden izmed levov je vrgel krotilca na tla, nakar so se še ostali levi vrgli nanj ter ga pred občinstvom raztrgali in deloma požrli. — Eden izmed levov je v zmešnjavi pobegnil na cesto, kjer je nastala velikanska panika. Kaj je povzročil na cesti, se še ne ve.

* **Velika katastrofa parnika.** Iz New Yorka poročajo o grozni katastrofi parnika na reki Mississippi. — Parnik »Majestic«, na katerem je bilo 300 izletnikov, med temi mnogo žen in otrok, je zavozil blizu St. Louisa v neko skalo ter se potopil. Rešili so le malo oseb. Boje se, da se je več nego 200 pasažirjev ponesrečilo.

* **Atentat na carjev vlak.** Iz Petrograda poročajo: Na neki vlak na železniški progi Kičenev - Petrograd je bil izvršen atentat. Neposredno po carjevem posebnem vlaku se je dogodila nedaleč od postaje Čavdnov grozna eksplozija, vsled katere se je prevrnil osebni vlak. Več vagonov je skočilo iz tira. Več oseb je bilo poškodovanih. Brezdvomno je bil atentat namenjen carjevemu vlaku, samo da je bomba prepozno eksplodirala.

* **Velika nesreča v premogokopu.** Iz Calgarije v Kanadi poročajo: V premogokopu blizu Fernie se je dogodila eksplozija. **Sodijo, da je 200 do 600 mrtvih. Do sedaj so izvlekli iz rova 50 mrtvecev.**

* **Zakon med bratom in sestro.** Iz Olomuca poročajo: Tukajšnje okrajno sodišče se je bavilo s čudnim slučajem. Neki, v tukajšnjem okraju stanujoči železničar se je pred dvanajstimi leti seznanil z neko šiviljo, s katero je od onega časa skupaj živel. Imela sta pet otrok, od katerih so štirje živi. Na prigravarjanje župnikovo

sta se odločila, da se bosta poročila. K temu ju je prisililo tudi dejstvo, da s poroko zajamčita ženi in otrokom pokojnino. Ko sta poiskala potrebne dokumente, sta zapazila na svoje največje začudenje, da je imela mati obeh enako ime. Izkazalo se je, da se je mož, ki se imenuje F. L., leta 1867. narodil v brnski porodišnici kot nezakonski sin neke Ane L., pristojne v S. na Češkem in da se je nevesta, ki se imenuje F. H., narodila leta 1877. kot hči neke žene, ki se je tudi imenovala Ana L. in ki je bila hči bajtarja L. v S. na Češkem. Z ozirom na enakost imen mater, okrajna oblast ni hotela dati dovoljenja za poroko. In pred olomuškimi okrajnim sodiščem sta se morala oba zagovarjati, ker sta kot brat in sestra živela v konkubinatu ter imela otroke. Sodišče ju je oprostilo, ker se ni moglo prepričati, da sta v resnici brat in sestra, da sta le slučajno imeni obeh mater enaki ali pa da je mati ženina povedala v brnski porodišnici napačno ime. Železničar ni nikdar poznal svoje matere in je bil vzgojen pri tujih ljudeh. Kako bo postopalo okrajno glavarstvo, ni znano.

LISTEK.

Cigan.

Povest; spisal Gregor S a m a r o v.

(Dalje.)

»Bodite brez skrbi, ne bom se umaknil, dokler ne posvetim v to temo,« je odgovoril Miran.

»Pogum, dragi Evgen, pogum,« je nato iskreno rekel prijatelju in ga objel, ne boj se, nad ljudmi plavajo zvezde in nad zvezdami hiya strog in pravičen sodnik.«

Evgen je bil bled, toda miren.

»Pogum bom imel, Miran,« je rekel, »toda Marga me skrbi. Tudi njej prigravarjaj pogum, ki ga bo revica potrebna, in ji reci, naj veruje v mene, če bi bil tudi cel svet proti meni.«

Žalostno se je peljal s policijskim predsednikom in enim uradnikom. Tudi Miran je prisedel, ker je hotel do zadnjega bitu pri prijatelju. Govorila sta le malo in si molče stiskala roke.

»Pozdravi Margo,« je še enkrat zaklical Evgen in potem so se zaprla železna vrata ječe za njim.

Miran je hitel v Šamonovo hišo, da prinese strašno nezaslišano novico.

Mihelin je šel počasi za njim.

Bil je tako potr in je tako zdihoval med potom, da so ga vsi znanci, katere je srečal, povpraševali po vzroku njegove žalosti. Vsakemu je pripovedoval, kaj se je zgodilo in vedno je ponavljal prepričanje, da na noben način ne veruje v Evgenovo krivdo, kljub vsemu, kar se je zgodilo in se še lahko zgodi.

Peto poglavje.

Celo mesto je bilo razburjeno vsled presenetljive vesti o Evgenovi krivdi. Povsod se je govorilo le o skrivnostnem dogodku, ki se je na tako strahovit način pojasnil.

Vse je bilo jezno nad Evgenom in skoro nihče ni dvomil o njegovi krivdi, ko so se izvedeli sumljivi razlogi, vsled katerih je državni pravdnik zaprl Evgena. — Splošno so hudo obsojali nezaslišan zločin, ki ga je mladi mož izvršil nad svojim dobrotnikom, ki mu je bil drugi oče. Skrbno in vneto se je nadalje preiskavalo in nastopale so še bolj obtežilne okolnosti, ki so obtoženca vedno bolj obremenjevale.

Mihelin je še drugi dan poklical živinozdravnika in ga peljal k ranjenemu konju. Rana ni bila smrtna. Konj je bil zadet v stran, ne da bi bili poškodovani plemenitejši deli. Strel je imel najbrž namen, da ustavi konja in da se ubogi žrtvi onemogoči beg.

Mihelin je opozoril živinozdravnika na oteklo mesto malo proč od rane, ki se je že gnojila.

»Tukaj,« je rekel, »tiči najbrž krogla. Čutil sem nekaj trdega, ko sem na to mesto pritisnil.«

Živinozdravniku se je kmalu posrečilo izvleči kroglo, ki so jo takoj izročili državnemu pravdniku. Bila je majhna krogla za samokrese in na strani je imela utisek, ki je izviral najbrž iz forme, iz katere se je krogla vlivala.

Državni pravdnik je med tem natančno dal preiskati Šamonovo hišo in zlasti Evgenovo stanovanje so pretaknili od vrha do tal.

Čudovite reči so se pri tem našle. Najprej so dobili žepni samokres, v katerem je najdena krogla natančno pristojala. Forma, ki jo je Evgen rabil za vlivanje krogel, je imela majhno napako, ki se je vjemala z utiskom na krogli in ta utisek se je tudi poznal pri vseh drugih kroglah, ki so jih našli v Evgenovi sobi. Dalje so dobili v skritem predalu, kamor so se le redko devale rabljene stvari, srajco, ki je bila na prsni s krvjo oškropljena. Tudi rokavi so imeli krvave madeže in poleg srajce je ležal krvav žepni robec.

Te sumljive okolnosti so govorile tako v obeh državnega pravdnika, kakor vseh ljudi kot popolni dokazi Evgenove krivde. K temu je prišlo pričevanje gospoda Mihelina, ki je jokajoč živahno zatrjeval, kako ga boli ta žalostna zadeva, ter obenem razlagal ono, kar je že na potu v gozd pripovedoval državnemu pravdniku in v tem vzbudil prvo sumnjo.

Mihelin je zagotavljal, da kljub tako obtežilnim dokazom še nikakor ne more smatrati Evgena za zmožnega tako strahovitega zločina, toda vsi mali podatki, ki jih je na vprašanje državnega pravdnika pod prisego moral razkriti o razmerju med stricem in nečakom, so vedno bolj

dokazovali, kakšno slabo razmerje je vladalo med tema in kako se je moral Evgen bati, da ne bo razdedinjen.

Kajpada se je gospod Mihelin kazal vedno kot dobrohoten in pomirjevalen prijatelj, vsled česar so bile njegove izjave še bolj važne in verjetne. S tem si je tudi pridobil spoštovanje in priljubljenost pri ljudeh, kajti vsakdo je vneto zasledoval vse, kar se je objavilo o preiskavi. Gospod Mihelin je tudi vsakemu, ki ga je videl, jokajoč in ihteč vse natančno povedal, kaj je bil vprašan in kaj je na to odgovoril.

Gospa Belarjeva je med neprestanim jokom morala priznati, da je bil gospod Klavdij večkrat nezadovoljen z nečakom in da je večkrat tožil čez njega.

Tudi Mirana so zaslišali, ki pa je izpovedal, da je Evgen vedno z največjo ljubeznijo in spoštovanjem govoril o svojem stricu, da je obžaloval njegovo nevoljo in jo smatral za brez podlage. Tudi je Miran pristavil, da je vedno mislil, da je gospod Mihelin kriv tega, da je razmerje med sotrudnikoma postalo tako slabo. To opazko je pa sodnik kot neumestno zavrnil, in ko je Mihelin globoko razžaljen pravil o tem svojim znancem, so se vsi zgražali, da si tujec dovoli tako sodbo o zvestem prijatelju gospoda Šamona, ki je pokazal tako sočutje in se tako vneto trudil, opravičiti zločinca, kakor so Evgena sploh že imenovali.

Evgen pa, ki je razen ječarja videl le še pri zaslišavanju človeške obraze, je bil zelo pobit. Manj ga je še bolelo, da je zaprt, toda misel, da se ga sploh smatra zmožnega takega dejanja, ga je popolnoma potrla. Začetkoma se je z vsem ognjem mladosti in živahnega značaja upiral usodi, naposled se je pa vdal mirno in tiho in le časih so mu lile vroče solze po blelih licih. Bil je miren in samozavesten, ko je izjavil, da je nedolžen, da ni o nesreči nič poprej izvedel, dokler se ni vrnil ranjeni konj. Izjavil je, da ne ve, kako je njegov telovnik in lovski nož prišel v gozd, krvavo perilo v omaro in krogla njegovega samokresa v konja. Zagotavljal je tudi, da je kljub večkrat nepravičnemu in strogu ravnanju strica vedno odkrito ljubil in spoštoval in da ni nikoli resno mislil na grožnjo, da ga bo razdedinil. Izrekel je svoje prepričanje, da je na vsem nespozumljenju kriv gospod Mihelin.

Ker je bilo toliko neovrženih dokazov, so njegovo neprestano tajeje, pri katerem si pa ni nikoli nasprotoval ali zagovoril, smatralo kot hudo zakrknjenost, in še bolj so obsojali njegovo mnenje o go-

spodu Mihelinu, kajti ravno on bi moral priznati, da je Mihelin vse storil, kar je bilo v njegovi moči, da zmanjša sum proti njemu in še vedno zatrjeval, da se mu zdi Evgen nezmožen, da bi izvršil tak zločin.

Edini, ki je v tem oziru še soglašal z Mihelinom, je bil grof Roukurt, tudi ta je smatral Evgena, ki ga je poznal že od mladosti, za dobrega in plemenitega človeka. Toda tudi tega so prepričevalni dokazi pridobili, da je mislil, da je Evgen storil zločin v bolnem razburjenju in jezi. Tudi je bil edini, ki se ni pridružil splošnemu dobremu mnenju ljudi o gospodu Mihelinu, ampak je kaj hladno postopal proti njemu.

Pri državnem pravdniku si je izprosil dovoljenje, da je obiskal obtoženca v ječi. Prijazno in očetovsko je govoril z njim ter ga rotil, če je zločin izvršil, naj odkrito prizna svojo krivdo, kar bo veljalo kot olajševalna okolnost pri sodbi.

Evgen mu je pri vsem, kar mu je bilo sveto, s solznimi očmi prisegel, da je nedolžen in da so vse njegove izpovedi pred sodnikom čista resnica. Negotov v svoji sodbi je grof majal z glavo.

Evgen ga je tudi prosil, naj izroči pozdrave Margi in ji pove, naj veruje v njegovo nedolžnost. Grof mu je to obljubil in odšel iz ječe, ne vedoč, kaj naj si misli. Razum je moral reveža obsoditi, toda grofovo srce se je nagibalo h temu, da mora verjeti preprostim in vdanim besedam in odkritim žalostnim pogledom.

(Dalje prihodnjič.)

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar, državni poslanec.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 27. junija 1914.
Linc: 90, 24, 11, 84, 60.

Dvignjene v sredo, dne 1. julija 1914.
Trst: 40, 54, 84, 21, 69.

Sifilitiki!



Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitem ozdravljenju brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih posttranskih učinkov

razpošilja diskretno za 20 h za poštino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Lausitz). 94

Dva pomočnika in 1 vajenca sprejme takoj

Franc Lukek, čevljar v št. Rupertu Dolenjsko.

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	80
1 " " " II. " . . .	1	40	1	60
1 " " " III. " . . .	1	20	1	40
1 " telečjega mesa . . .	1	50	2	20
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	40
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	32	1	40
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	10	1	30
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	80	0	00
1 " masla surovega . . .	2	80	2	80
1 " masti prašičje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	92
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	80	1	92
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	40	0	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	00	0	—
1 jajce . . .	—	6	—	7
1 l mleka . . .	—	20	—	00
1 " " posnetega . . .	—	08	—	—
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	1	—	1	20
1 kg medu . . .	1	40	0	00
1 " čajnega surovega masla . . .	3	00	3	60
1 piščanec . . .	1	10	0	—
1 golob . . .	—	40	—	70
1 raca . . .	2	00	0	—
1 gos . . .	3	20	0	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	45	40	—	—
100 " " " " 1 . . .	44	80	—	—
100 " " " " 2 . . .	44	30	—	—
100 " " " " 3 . . .	43	70	—	—
100 " " " " 4 . . .	42	70	—	—
100 " " " " 5 . . .	41	70	—	—
100 " " " " 6 . . .	40	30	—	—
100 " " " " 7 . . .	35	30	—	—
100 " " " " 8 . . .	15	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	25	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	57	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	55	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	30	—	—
1 " graha . . .	—	30	—	—
1 " leče . . .	—	36	—	—
1 " kaše . . .	—	28	—	—
1 " ričeta . . .	—	24	—	—
100 kg pšenice . . .	26	00	27	—
100 " rži . . .	20	00	22	00
100 " ječmena . . .	17	00	18	—
100 " ovs . . .	18	00	19	—
100 " ajde . . .	26	—	28	—
100 " prosa belega . . .	24	—	26	—
100 " " navadnega . . .	18	00	20	—
100 " koruze 1913 . . .	17	50	19	—
100 " činkvantina . . .	20	60	21	—
100 " krompirja . . .	6	00	7	00

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 11 do 12 K.
Cena mehkeemu les 7—do 8—K.
Trg za seno slamo, in steljo.
Na trgu je bilo
voz sena 5 — 6 50
" slame 6 — 7 00
" stelje 0 00 0 —
" detelja 0 00 0 —

Priporočamo našim **Kolinsko cikorijo**
gospodinjam iz EDIJE slovenske tovarne v Ljubljani.

Ženske pri motivah (zastajanje krvi) ne jemlje kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Mojo prijetno zauživalno, preizkušeno zjamčeno neškodljivo sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostovoljna zahvalna pisma. Velika škatlja K 4.85 poštne prosto.

Diskretno pošilja dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Niederlausitz.)**

Na željo se dopošlje iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, zatorej carinske neprilike izključene. 94

Aškerčevo poslednje delo:

Atila v Emoni.

Cena broširane knjige 1.40 K, vezane 2.40 K; po pošti 20 v več.

Naroča se v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

PALMA



Najboljši češki nakupni vir.



S. Benisch

najtinejši prani puh 12 K. — Kdor vzame 6 kg dobi franko.

Ceno posteljno perje:

1 kg sivega, dobrega, purljenega 3 K, boljsega 2 K 40 h, prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 6 K 10 h; 1 kg velenega, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, linega 10 K,

Zgotovljene postelje

is gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nanlinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, s 3 sglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen s novim, sivim, jako stihovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K; 14, 16 K; sglavniki 3 K, 5 K 60 h, 4 K. — Pernice 300 cm dolge, 140 cm široke K 18.—, K 14 70, K 17 80 in K 1.—; sglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 6 20 in K 5 70; podpernica is močnataga ritastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je samejnati, za neugajajoče se vrne denar. 53

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.
Bogate ilustrovane cenik zastoj in franko.

PETROVE KAPLJICE

Preizkušen in izvrsten lek proti akutnim in kroničnim boleznim želodca, črev, jeter, ledic in vranice. Petrove kapljice so sestavljene iz zeliščnih sokov, ki blagotvorno delujejo na prebavila. Vsakemu pomagajo proti slabi prebavi, bolečinam, kroničnemu kataru želodca in črev. Umirujejo živce in krepe ves organizem, **Petrove kapljice** so zakonito zavarovane in se razpošiljajo na vse strani sveta. Steklenica stane 50 vin., 12 stekl. 5 K, 24 stekl. 10 K.

Dobiva se v lekarni pri **sv. Petru**

FR. SULLER, Zagreb, Vlaška ulica št. 91

kakor tudi v vseh drugih lekarnah.

1659



Zn. sv. Petra.

Edina SLOVENSKA orožna tovarna

DRUŽBA: PUŠKARNA „P. WERNIG“
:: BOROVLJE - KOROŠKO ::



PISITE PO:

CENIK

1914 61

LOVSKE PUŠKE — STRELJIVO POPRAVILA

Moški in ženske, ki so pri boleznih sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natisa. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. J. Seemann, Sommerfeld 84 (Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim neprilikam. 94

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica števil. 2., lastna hiša.

Obreazuje vlogé na knjižloé s $4\frac{1}{2}\%$ v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svojo polnopravilni delniški kapital 8.000.000 kren in 1.000.000 kren rezervnih fondov penuja največje varnost za vas tuji denar. Promet na leto 86x 1400 millionov kren. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantnejše. 6

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslovalnica I. o. kr. avstrijske državne razredne loterije:

Neokužen dvor,

zdrave živali, ki dobro prebavljajo in rade žro, krepko, težko krasno živino, krave, ki dajo veliko mleka in kure, ki neso veliko jajec, imajo vsi kmetovalci, ki se ravnaajo po 10 zapovedih za kmetovalca in primešajo piči 2-3 krat na mesec **Mastina**. **Mastin** je dr. Trnkócyja redilno varovalno sredstvo. Živina ne živi samo od tega kar požre, ampak od tega kako da prežveči. — **Mastin** je bil s prvimi kolajnami odlivan in ga porabljaajo milijoni previdnih kmetovalcev. Iđi k svojemu trgovcu in kupi zavoj **Mastina** za 60 vin., 10 zapovedi pa zahtevaj zastonj, tudi če ne želiš **Mastina**, ali pa piši ti ali tvoj trgovcu tvorniški zalogi: **Lekarna Trnkócy v Ljubljani, zraven rotovža**. Ta lekarna razpošilja 5 zavojev **Mastina** za 4 K poštne prosto.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska 94

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo.).

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd.), mi bodo po prečitaniu mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Fellerjev blagodišeši rastlinski esenčni fluid z oblastveno varovano besedno znamko



osvežujoče, poživljajoče, živce in mišice krepeče, bolečine tolažeče sredstvo je pristno samo v steklenicah z gori vpodobljeno varstveno znamko. Na tej sliki ne kažemo steklenice, da bi delali nepotrebno rekamo, nego, da varujemo naše bralce pred zamenjanjem z ničvrednimi ponaredbami. F

Tako pogosto kakor Fellerjev fluid z znamko „Elza Fluid“ ponarejajo tudi preizkušeno, prebavo pospešujoče želodčno sredstvo „Fellerjeve odvajalne rabarske kroglice“ z oblastveno varovano besedno znamko

„Elza kroglice“.

Ker smo se sami prepričali o dobrodejnih lasnostih obeh preparatov in jih večkrat čuli hvaliti od mnogih bralcev in zdravnikov, svetujemo, da se ponaredb varujete tako, da oboje naročite naravnost pri lekarnarju **E. V. Feller v Stubiči, Elza trg št. 318 (Hrvaško)**. Fellerjev fluid v 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenicah franko 5 kron. Fellerjeve kroglice 6 škatlic franko 4 krone.

Ustanovljena 1881.

Račun: Pri avstr. pošt. br. št. 828.406.
Pri ogr. pošt. hran. št. 19.864.

Telefon št. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

F. L. I. D. L.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18

v lastnem združnem domu.

Žiro-konto pri avstro-ogrski banki.

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva, radi tega je tudi ves denar pri njej popolnoma varno naložen.

Gospodarstvo posojilnice vodi jo gospodje:

Ivan Knez, veletržec in veleposestnik v Ljubljani.
Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški.
Franc Jarc, posestnik v Medvodah.
Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani.
Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

Rezervnega zaklada kron 800.000.

Upravno premoženje koncem leta 1912 kron 19,000.000.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—1. popoldne.